ΔΩΡΟΘΕΟΣ Ο ΠΡΩΪΟΣ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
(1813 – 1821)
ΚΑΙ Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΑΥΤΗΣ

Αχ. Θ. Σαμοθράκη «Θρακικά» ΑΘ τ. ΙΕ' 1941 σ. 153-158

Ὁ Γεώργιος Λαμπουσιάδης εἰς τὰς συντόμους εἰδήσεις αὐτοῦ περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Ἀδριανουπόλεως καὶ τῆς ἐκπαιδευτικῆς κινήσεως αὐτῆς ἐπὶ τουρκοκρατίας, γράφει τὰ ἑξῆς:

—« . . . Τοὐναντίον δὲ κατὰ τὸν XIV αἰῶνα τῆς στυγερωτέρας » δουλείας φαίνεται ὅτι ἤκμαζον ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει τὰ σχολεῖα, ἀφοῦ « εὑρίσκοντο ἐν αὐτῇ ἄνθρωποι δυνάμενοι καὶ τὸν Ὅμηρον καὶ τὸν Ἡ» σίοδον νὰ διδάξωσιν. Ἐπισήμως ὅμως φαίνεται ὅτι ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει » ἐλειτούργει Ἑλληνικὴ Σχολὴ περὶ τὰ μέσα τοῦ XVI αἰῶνος ἐπὶ τοῦ » περιπύστου μητροπολίτου ἡμῶν Ἰωάσαφ [1]), ὅστις εἶχεν ἀναθέσει τὴν » διεύθυνσιν αὐτῆς εἰς τὸν Ζυγομαλᾶν [2]), ἕνα τῶν λογιωτέρων ἀνδρῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

---

1) Ὁ Ἰωάσαφ οὗτος εἶναι ὁ μετὰ ταῦτα πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάσαφ Β΄, ὁ ἐπονομαζόμενος «μεγαλοπρεπὴς» (1555—1565). Ἐγεννήθη εἰς τὸ χωρίον Κράψι τῆς Ἠπείρου, καὶ ἐσπούδασε εἰς τὴν περιώνυμον τότε σχολὴν τῶν Φιλανθρωπινῶν ἐν Ἰωαννίνοις, ἔπειτα δὲ εἰς Ναύπλιον παρὰ τῷ Ἰωάννη Ζυγομαλᾶ. Κάτοχος τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, τῆς ἀραβικῆς, περσικῆς καὶ τουρκικῆς γλώσσης, προεχειρίσθη μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως, ὅπου παρέμεινε μέχρι τῆς ἐκλογῆς του ὡς οἰκουμενικοῦ πατριάρχου 1555. Συκοφαντηθεὶς εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην ὑπὸ τῶν κληρικῶν, τῶν ὁποίων ἤθελε νὰ ταπεινώσῃ τὴν ἀτάσθαλον ἀλαζονείαν, ἐξωρίσθη εἰς Ἅγιον Ὄρος. Ἀποδειχθείσης ὅμως τῆς ἀθωότητός του μετέβη εἰς Ἀδριανούπολιν ὅπου καὶ ἀπέθανε.

Γράφων πρὸς τὸν διδάσκαλον Ἰωάννην Ζυγομαλᾶν (κατὰ Μάϊον τοῦ 1550) ἔλεγε: —«Τοὺς δὲ μαθητάς, πρὸς Θεοῦ, μὴ ἀμέλει, ἀλλὰ πάσῃ δυνάμει ἐν ἐπιμελείᾳ καὶ καθαρᾷ συνειδήσει σπούδασον . . . καὶ ἅπαντα τὰ παιδία καλῶς σπουδασάτωσαν· ἤδη γὰρ ἀποστελῶ ὑμῖν θᾶττον βιβλία κάλλιστα.» Ἡ σχολὴ αὕτη ἦτο παράρτημα τῆς μητροπόλεως Ἀδριανουπόλεως, τὴν ὁποίαν ἐπλούτισε βραδύτερον ὁ Ἀδριανουπόλεως Νεόφυτος (1644—1648).— (Πρβλ. Τρύφωνος Εὐαγγελίδου, Τὰ σχολεῖα Θράκης ἐπὶ Τουρκοκρατίας, εἰς Παράρτημα «Θρᾳκικῶν» τόμ. Γ΄, σελ. 60).

2) Ἐννοεῖ τὸν Ἰωάννην Ζυγομαλᾶν (1498 –1581), προσκληθέντα τὸ 1540.

» τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἔκτοτε δέ, ἤτοι ἀπὸ τοῦ 1550 μέχρι τοῦ 1818, ὅτε » ἐπῆλθε ριζικὴ αὐτῆς μεταρρύθμισις, ἡ σχολὴ αὕτη δὲν ἔπαυσε λειτουρ- » γοῦσα ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν λαμπρῶν διδασκάλων κτλ.».

Ὀλίγον δὲ κατωτέρω :

—« . . . Μετὰ δὲ τὴν ἐπὶ τοῦ σοφοῦ ἡμῶν ἱεράρχου Δωροθέου τοῦ » Πρωΐου γενομένην μεταρρύθμισιν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ἡμῶν συστήματος » κατὰ τὰ ἐν Εὐρώπῃ πρότυπα, προσελήφθη ὁ Στέφανος [1]), ὅπως ἀναλά- » βῃ τὴν διεύθυνσιν τῆς Σχολῆς, ἣν ἀνύψωσεν εἰς Γυμνάσιον περὶ οὗ εὔ- » φημον ποιεῖται μνείαν ἐν τοῖς ἑαυτοῦ συγγράμμασιν ὁ ἐπισκεφθεὶς αὐ- » τὸ Γάλλος πρεσβευτὴς Μάρκελλος» [2]).

Τὴν ἵδρυσιν Γυμνασίου ὁ Μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως Δωρόθεος ὁ Πρώϊος ἀνήγγειλε πρὸς τὸν ἐν Βουκουρεστίῳ ἄρχοντα Βαρῶνον Γεώργιον Σακελλαρίου [3]), δι' ἐπιστολῆς του, τῆς ὁποίας τὸ σχετικὸν ἀπόσπα-

---

1) Ὁ Καραθεοδωρῆς. Οὗτος ἐγεννήθη εἰς Ἀδριανούπολιν τὸ 1789, μετὰ λαμπρὰς δὲ ἰατρικὰς σπουδὰς εἰς Εὐρώπην, πόλις ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του, τοῦ ἀνετέθη ὑπὸ τοῦ Πρωΐου ἡ διεύθυνσις τοῦ ἀρτισυστάτου Γυμνασίου. Μετὰ τὴν κήρυξιν της Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 ἀπῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὅπου ἐξήσκησε τὸ ἰατρικὸν ἐπάγγελμα εὐδοκίμως, καὶ ἠξιώθη τῆς μεγάλης τιμῆς νὰ διορισθῇ ἰδιαίτερος ἰατρὸς τοῦ Σουλτάνου Μαχμοὺτ τοῦ Β' καὶ ἰσόβιος καθηγητὴς καὶ διευθυντὴς τῆς κατ' εἰσήγησιν αὐτοῦ νεοσυσταθείσης Ἰατρικῆς Σχολῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἀπέθανε τὴν 11 Ἀπριλίου 1867.

2) Γ. Λαμπουσιάδου, Ἐκπαιδευτικὴ κίνησις ἐν Ἀδριανουπόλει ἐπὶ Τουρκοκρατίας εἰς «Θρᾳκικά», τόμ. Α', 1928, σελ. 303.—Πρβλ. Γ. Κωνσταντινίδου, Ὀλίγα περὶ Θρᾴκης, εἰς Παράρτημα Θρᾳκικῶν, τόμ. Γ', σελ. —Κ. Ἀμάντου, Λόγιοι Θρᾷκες, Αὐτόθι, σελ. 84 καὶ ἑξῆς.—Τρύφ. Εὐαγγελίδου, Τὰ Σχολεῖα Θρᾴκης, ἐπὶ Τουρκοκρατίας, Αὐτόθι, σελ. 59 καὶ ἑξῆς.—Κ. Κουρτίδου, Τὰ γράμματα εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ἐπὶ Τουρκοκρατίας (1365—1912), εἰς «Θρᾳκικὸν Ἀρχεῖον», τόμ. VI, 1939—40, σελ. 113 καὶ ἑξῆς).

3) Ὁ Γεώργιος Σακελλαρίου, ἦτο Ἀδριανουπολίτης, μὲ τοὺς ἀδελφούς του δὲ Χριστόφορον καὶ Κων)τῖνον μεγαλεμπόρους ἐν Βουκουρεστίῳ καὶ Βιέννῃ, ἀξιωθέντες νὰ τιμηθοῦν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας μὲ τὸν τίτλον τοῦ Βαρώνου.

Ὁ «Λόγιος Ἑρμῆς» (1819, σελ 260), διὰ τῶν ἑξῆς ἀναγράφει τὸν «προβιβασμόν» των: —«Ὁ Σεβαστὸς τῆς Αὐστρίας αὐτοκράτωρ, ηὐδόκησε νὰ προβιβάσῃ εἰς τὴν τοῦ βαρώνου τάξιν τὸν διὰ τὰ φιλογενῆ αὐτοῦ φρονήματα γνωστὸν Κύριον Γεώργιον Σακελλάριον καὶ τοὺς δύο αὐτοῦ ἀδελφοὺς Κυρίους Χριστόφορον καὶ Κωνσταντῖνον τοὺς ἐξ Ἀδριανουπόλεως καὶ ἐν Βουκουρεστίοις ἐμπορευομένους, διὰ τὰς ὁποίας ἔδειξαν κατὰ καιροὺς εἰς τὴν Αὐστριακὴν Μοναρχίαν ἐκδουλεύσεις. Ὁ Ἑρμῆς κηρύττων εἰς τὸ Πανελλήνιον τὴν εἴδησιν ταύτην, ἐλπίζει ν' ἀξιωθῇ νὰ κηρύξῃ τῶν εὐγενῶν Σακελλαρίων πολλὰς γενναίας πράξεις εἰς καλὸν τοῦ Γένους, τοῦ ὁποίου εἶναι καὶ αὐτοὶ μέλη».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

σμα, δημοσιευθὲν εἰς τὸν «Λόγιον Ἑρμῆν» τῆς Βιέννης (1919, σελ. 778 καὶ ἑξῆς) ἔχει ὡς ἕπεται :

—« . . . Ἀναγγέλλω πρὸς τὴν Εὐγένιάν της τὴν χαρμόσυνον ἀγγε-
» λίαν τῆς ὅσον οὔπω συστάσεως τοῦ ἐνταῦθα εἰς τὴν πατρίδα της Ἑλ-
» ληνικοῦ Φιλολογικοῦ Γυμνασίου. Ὁμολογῶ δὲ καὶ θέλω διακηρύττει διὰ
» παντὸς ὅτι ἡ σύστασις αὕτη εἶναι ἔργον καὶ κατόρθωμα τῆς Εὐγενίας
» της. Ἐνθουσιασθέντες οἱ προὔχοντες τῆς πόλεως ταύτης ἀπὸ τὴν πρός
» με πρὸ ὀκτὼ μηνῶν ἐπιστολήν της, αὐτόκλητοι σχεδὸν συνήχθησαν πρὸ
» δύο μηνῶν εἰς τὴν Μητρόπολιν, καὶ ἀφοῦ ἐθεωρήθη ὁ λογαριασμὸς τῆς
» παλαιᾶς Σχολῆς, καὶ ἐψηφίσθη γνώμῃ κοινῇ μεταρρύθμισις αὐτῆς, πρῶ-
» τον εὐχαριστήσαμεν τοὺς παλαιοὺς ἐπιτρόπους, ὡς καλῶς καὶ μὲ φιλο-
» γένειαν ἐκδουλεύσαντας, μάλιστα τὸν Κύριον Νικόλαον Χ. Στάνου,
» ἔπειτα ἐδιωρίσαμεν τρεῖς νέους ἐπιτρόπους, ὄχι μόνον φιλογενεῖς καὶ
» φιλομούσους, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων τῶν Μουσῶν θεραπευτάς.
» Εἶναι δὲ οἱ Κύριοι Μαργαρίτης Βεργόνης, Δημήτριος Ζῶτος καὶ Βασί-
» λειος Σωτήριχος.

—«Ἐπροβλήθη τὸ προαποσταλὲν τῆς Εὐγενίας Της σχέδιον, καὶ τὸ
» ἀπεδέχθημεν μετ' εὐφημίας ἅπαντες, καὶ ἤρχισεν ἤδη νὰ γίνεται ἡ
» συνδρομὴ τοῦ κοινοῦ, ἥτις φθάνει ἕως σήμερον εἰς γρόσια τρεῖς χιλιά-
» δας, ἐξαιρουμένης τῆς παλαιᾶς προσόδου. Εὐθὺς ἐγράψαμεν εἰς Σμύρ-
» νην καὶ Χίον πρὸς εὕρεσιν διδασκάλων, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ τὸ δυσκο-
» λώτατον μέρος τῆς συστάσεως καὶ προκοπῆς τῶν Γυμνασίων. Ἀλλὰ
» καθὼς ἡ θεία Πρόνοια ἐξοικονόμησε τὸ θεοφιλὲς καὶ σωτήριον τοῦτο
» ἔργον μέχρι τοῦδε, οὕτως ἐλπίζομεν ἀπ' Αὐτὴν καὶ τὸν ἀπαρτισμόν του.

—«Περικλείων ἐνταῦθα τῶν συνδρομητῶν τὴν καταγραφήν [1]), ἀντι-
» γραφεῖσαν ἀπὸ τὸν νέον Κώδηκα τῆς Σχολῆς, περιττὸν νομίζω νὰ πα-
» ρακινήσω εἰς συνεισφορὰν τὸν παρακινήσαντα ἡμᾶς ἅπαντας. Εὔχομαι
» δ' Αὐτῇ ζωὴν πολυχρόνιον πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν Μουσῶν, κατ' ἐξο-
» χὴν δὲ τοῦ ἀρτιπαγοῦς ἡμῶν Γυμνασίου».

Τῇ 12 Ἰανουαρίου 1819

Ἐν Χριστῷ Εὐχέτης

Ὁ Ἀδριανουπόλεως Δωρόθεος ὁ Πρώϊος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

---

1) Δυστυχῶς ὁ κατάλογος οὗτος τῶν συνδρομητῶν δὲν ἐδημοσιεύθη, καὶ ἔτσι δὲν γνωρίζομεν οὔτε τὰ ὀνόματα τῶν φιλογενῶν ἐκείνων συνδρομητῶν, οὔτε τὸ συνολικὸν ποσόν, τὸ ὁποῖον ἀσφαλῶς θὰ ἦτο γενναῖον καὶ ἀνάλογον πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἀναληφθέντος ἔργου.

Ἡ διεύθυνσις τοῦ «Λογίου Ἑρμοῦ», δημοσιεύουσα τὴν ἐπιστολὴν ταύτην τοῦ σοφοῦ ἱεράρχου, συνοδεύει αὐτὴν μὲ τὰ ἑξῆς:

—«Συγχαίρομεν καὶ ἐπαινοῦμεν τοὺς Ἀδριανουπολίτας διὰ τὴν ὁποίαν » ἔκαμαν ἀπόφασιν νὰ εἰσάξωσιν εἰς τὴν πατρίδα των τὴν παιδείαν, καὶ » νὰ βάλωσιν εἰς πρᾶξιν τὰς περὶ αὐτῆς σοφὰς συμβουλὰς τοιούτων ἀξιο- » λόγων ἀνδρῶν, ὁποῖοι εἶναι ὁ σεβασμιώτατος ἱεράρχης Πρώϊος καὶ ὁ » εὐγενέστατος συμπολίτης Σακελλάριος. Μὲ τὰς ἀνωτέρω συμφωνοῦσι » καὶ ἄλλαι πρὸς ἡμᾶς ἐξ Ἀδριανουπόλεως νεώτεραι ἀγγελίαι, κατὰ τὰς » ὁποίας οἱ ἀξιέπαινοι Ἀδριανοπουλῖται, ζητοῦντες μὲ μεγάλον ἐνθου- » σιασμὸν νὰ δώσωσιν καλητέραν μορφὴν εἰς τὸ Σχολεῖον των, συνεισφέ- » ρουσιν εἰς αὐτὸ φιλοτίμως, ἕκαστος κατὰ τὰς δυνάμεις του. Εἷς ἐξ αὐ- » τῶν [1]) ἀφιέρωσε νεωστὶ εἰς τὸ Σχολεῖον καὶ Νοσοκομεῖον ἓν ὑποστατι- » κὸν τιμώμενον 24.000 γρόσια. Ἐλπίζομεν ἑπομένως νὰ μάθωμεν καὶ » νὰ κηρύξωμεν διὰ τοῦ Λ. Ἑρμοῦ τὸ ὄνομα τοῦ φιλογενοῦς τούτου ἀν- » δρός, ἔτι δὲ καὶ πρὸς ἄλλα ἀξιέπαινα ἔργα τῶν φιλοτίμων Ἀδριανου- » πολιτῶν».

Εἰς τὴν Σχολὴν ταύτην, πλὴν τῶν τακτικῶν διδασκάλων, ἐδίδασκε καὶ ὁ ἴδιος Δωρόθεος ἀνώτερα μαθήματα, λογικὴν καὶ ἠθικὴν καὶ Ἀριστοτέλη, μαθηματικὰ καὶ φυσικὰ κατὰ Νικηφόρον Θεοτόκην καὶ μεταφυσικὴν καὶ θεολογίαν κατὰ Εὐγένιον Βούλγαρην.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Πρὸς ἀνύψωσιν δὲ καὶ μόρφωσιν τοῦ κλήρου, εἰργάσθη πρὸς σύστασιν ἱερατικῆς σχολῆς ἐν Ἀδριανουπόλει, χωρὶς ὅμως νὰ τὸ κατορθώσῃ. Ἐπέτυχεν ὅμως τὴν ἵδρυσιν κοινῶν σχολείων εἰς τὰ προάστεια αὐτῆς: Γιλδερίμ, Κιγὶκ καὶ Κιρισχανέ, τῶν ὁποίων οἱ διδάσκαλοι ἐμισθοδοτοῦντο ὑπὸ τῆς Κεντρικῆς Σχολῆς.

Ἐκ γράμματος τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Χρυσάνθου (1707—1731), χρονολογουμένου ἀπὸ 1 Ἰουνίου 1721 περὶ τῆς Σχολῆς Ἀδριανουπόλεως, πληροφορούμεθα ὅτι διδάσκαλος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐλάμβανεν ὡς ἀμοιβὴν 150 γρόσια (800 φράγκα) καταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἀδριανουπόλεως. Ἐπίσης ὅτι παρεκάλει τοὺς προὔχοντας τῆς πόλεως νὰ ἀναβιβάσουν τὸ ποσὸν τοῦτο εἰς 250 γρόσια, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ μὲν 200 νὰ λαμβάνῃ ὁ διδάσκαλος, τὰ δὲ 50 νὰ χρησιμεύουν πρὸς ἀγορὰν βιβλίων διὰ τοὺς μαθητάς. Καὶ πρὸς παραδειγματισμὸν προσέφερεν

---

1) Ἂν καὶ δὲν ἀναφέρεται τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου τούτου δωρητοῦ, φαίνεται ὅτι οὗτος ἦτο ἐκ τῶν πλουσίων καὶ προὐχόντων τοῦ τόπου Χατζῆ Βασιλάκης Σταύρου.

ἐξ ἰδίων 100 γρόσια πρὸς οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν τοῦ διδασκάλου προσθέτων «***νὰ μὴ ζητοῦσιν οἱ ἔφοροι φθηνὸν διδάσκαλον, ἀλλὰ καλόν***» [1]).

Μὲ τὴν συνδρομὴν τῶν κατοίκων τῆς Ἀδριανουπόλεως, ὁ Δωρόθεος ἀνέκτισε τὸν μητροπολιτικὸν ναὸν καὶ ἔκτισε καὶ μητροπολιτικὸν μέγαρον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐγράφη τὸ κατωτέρω ἐπίγραμμα :

Δωρόθεος Πρώϊος λαμπρᾶς ἐκ Χίου
ἱεράρχης τε σοφὸς κλεινῆς Αἰλίας
συνδραμόντων τῶν ταύτης οἰκητόρων
τόνδε εὔτολμος ἐνεόχμωσε δόμον
τῶν γ' αἰωνίως ἄφθιτον εἴη κλέος

Τὸ Γυμνάσιον Ἀδριανουπόλεως ἐπεσκέφθη μεταξὺ καὶ ἄλλων καὶ ὁ γνωστὸς Γάλλος διπλωμάτης καὶ φιλόλογος Κόμης Μάρκελλος (1795—1865), ὅστις εἰς τὰς «Ἀναμνήσεις» του [2]), ἐπαινῶν τὸν Δωρόθεον Πρώϊον, ὅτι διηύθυνεν ἐπιτυχῶς τὸ ἐκπαιδευτικὸν σύστημα τῆς ἐπαρχίας του, καὶ ὅτι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του ἐδίδασκον τρεῖς καθηγηταὶ εἰς τὸ Γυμνάσιον τοῦτο : τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικήν, γραμματικήν, ποίησιν, ῥητορικήν, φιλοσοφίαν : προσθέτει : «Μήπως ὑπάρχει κατὰ τύχην ἐν τῇ πεπολιτισμένῃ Εὐρώπῃ χώρα ὑπερτεροῦσα τῆς Ἀδριανουπόλεως ;»

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

* * *

Ὁ ἀοίδιμος Δωρόθεος ὁ Πρώϊος ἐγεννήθη ἐν Χίῳ περὶ τὰ μέσα τοῦ XVIII αἰῶνος. Χειροτονηθεὶς διάκονος ἀπῆλθεν εἰς Πίζαν καὶ Φλωρεντίαν χάριν φιλοσοφικῶν σπουδῶν. Ἐκεῖθεν μεταβὰς εἰς Γαλλίαν ἐγνωρίσθη μετὰ τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ καὶ τῶν μεγάλων σοφῶν : Broussais, Laland, Lavoisier καὶ ἄλλων. Ἐπισκεφθεὶς τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν καὶ τὸ Βέλγιον, ἐπέστρεψε διὰ μέσου Οὐγγαρίας, Δακίας, Βουλγαρίας καὶ Θράκης πλήρης ἐπιστημονικῶν ἐφοδίων καὶ ἔνθεος ἀπὸ πατριωτισμόν, εἰς τὴν πατρίδα του. Κατ' ἀρχὰς ἐδίδαξε τὰ φυσικομαθηματικὰ εἰς τὴν πατρίδα του (1793—1796). Ἔπειτα ἀποχωρήσας, ἀπῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν μετὰ τοῦ Κωνσταντίνου Χαντζερῆ, ὅστις ὡς διερμηνεὺς τοῦ Ὀθωμανικοῦ στόλου ἐπεσκέπτετο τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους Ὅταν δὲ οὗτος ἀνηγορεύθη ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας, προσελήφθη ὑπ' αὐτοῦ ὡς διδάσκαλος τῶν τέκνων του. Κατὰ τὸ 1799—1800 προσεκλήθη νὰ διευ-

1) Τρύφωνος Εὐαγγελίδου, αὐτόθι, σελ. 61.
2) Souvenirs de l'Orient. Ἐκδ. Βρυξελλῶν, 1840, τόμ. Γ' σελ. 211.

θύνῃ τὴν Μεγάλην τοῦ Γένους Σχολήν, ἀλλ' ἀπεποιήθη, δεχθεὶς βραδύτερον τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς τὸ 1803. Ὡς διευθυντὴς αὐτῆς παρέμεινε μέχρι τοῦ 1807 ὁπότε ἀποθανόντος τοῦ Μητροπολίτου Φιλαδελφείας (ἐν Λυδίᾳ), Ἰωαννικίου, ἐξελέγη Μητροπολίτης (5 Ὀκτωβρίου 1807). Ἐκ Φιλαδελφείας ὅπου ἐποίμανεν περὶ τὰ ἓξ ἔτη, προήχθη εἰς τὴν Μητρόπολιν Ἀδριανουπόλεως τὸ 1813. Τὸ 1821 συνοδικὸς ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὑπέστη κατ' Ἀπρίλιον, ἢ κατ' ἄλλους τὸν Ἰούνιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους τὴν γνωστὴν καὶ κοινὴν τύχην τῶν λοιπῶν ἀρχιερέων.

Ὑπῆρξεν ἐκ τῶν πρώτων μυηθέντων εἰς τὴν Φιλικὴν Ἑταιρείαν.

Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ ἀνὴρ καὶ τοιοῦτον τὸ τέλος του.

Καὶ ὅμως, φαίνεται ὅτι ὑπῆρξε κἄποια ἀντίδρασις ἐν Ἀδριανουπόλει κατὰ τοῦ σεβαστοῦ καὶ σοφοῦ ἱεράρχου, καθὼς ἐξάγεται ἔκ τινος βιβλίου ἐπιγραφομένου «Κρίτωνος στοχασμοί», εἰς τὸ ὁποῖον κατακρίνεται ὡς ἀμελήσας καὶ ἀδιαφορήσας διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ ποιμνίου του [1]· ἀλλ' ἐκ τῆς ἀνωτέρω πρὸς τὸν Σακελλάριον ἐπιστολῆς, καὶ ἐκ τοῦ ὅλου βίου του, καταφαίνεται τὸ ἀστήρικτον τῆς κατ' αὐτοῦ κατηγορίας, ὀφειλομένης ἴσως εἰς προσωπικοὺς λόγους, οἱ ὁποῖοι δυστυχῶς οὐδέποτε ἀπέλειψαν κατὰ τὴν μακραίωνα ἱστορίαν τοῦ ἔθνους μας.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ Θ. ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ, ἰατρὸς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

1) Πρβλ. Κ. Ἀμάντου, Λόγιοι Θρᾷκες, αὐτόθι, σελ. 194 καὶ ἑξῆς.

~~Ἀχιλλέως Θ. Σαμοθράκη,~~ ἰατροῦ

«Θρακικά» Αθ. τ. ΙΕ΄. 1941

ΔΩΡΟΘΕΟΣ Ο ΠΡΩΪΟΣ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
(1813 – 1821)
ΚΑΙ Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΑΥΤΗΣ.

Ὕστερον δὲ μεταγενέστερος ὁ Γεώργιος Λαμπουσιάδης [illegible] ὅτι [illegible] τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Ἀδριανουπόλεως [illegible].

καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐπὶ Τουρκοκρατίας γράφει ὅτι:

— «... Μετὰ δὲ τὴν ἔξοδον τοῦ ἀοιδίμου ἡμῶν ἱεράρχου Δωροθέου
« τοῦ Πρωΐου γενομένης μεταρρυθμίσεως τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ
« ἡμῶν συστήματος κατὰ τὰ ἐν Εὐρώπῃ πρότυπα, προσελήφθη ὁ
« Στέφανος (2), ὅστις ἀναλαβὼν τὴν διεύθυνσιν τῆς Σχολῆς, τὴν ἀνύ-
« ψωσεν εἰς Γυμνάσιον, περὶ οὗ εὐφήμως ποιεῖται μνείαν ἐν τοῖς
« ἑαυτοῦ συγγράμμασιν ὁ ἐπισκεφθεὶς αὐτὸ Γάλλος πρεσβευτὴς
« Μαρκέλλος.» (3)

(1) ~~Ἔκδοσις τοῦ Ἰωάννου Συμμαχ... (1523-1581) ... 1540.~~

(2) ὁ Καραθεοδωρῆς. Οὗτος ἐγεννήθη ἐν Ἀδριανουπόλει τὸ 1789, μετὰ λαμπρὰς δὲ ἰατρικὰς σπουδὰς εἰς Εὐρώπην, ἐπανέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του, τοῦ ἀνετέθη ὑπὸ τοῦ Πρωΐου ἡ διεύθυνσις τοῦ ἀρτισυστάτου Γυμνασίου. Μετὰ τὴν κήρυξιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, ἀπῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου ἐξήσκησε τὸ ἰατρικὸν ἐπάγγελμα εὐδοκίμως, καὶ ἠξιώθη τῆς μεγάλης τιμῆς νὰ διορισθῇ ἰδιαίτερος ἰατρὸς τοῦ Σουλτάνου Μαχμοὺτ τοῦ Β΄ καὶ ἰσοβίως καθηγητὴς καὶ διευθυντὴς τῆς κατ' εἰσήγησιν αὐτοῦ νεοσυσταθείσης Ἰατρικῆς Σχολῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἀπέθανε τὴν 11 Ἀπριλίου 1867.

(3) Γ. Λαμπουσιάδου, Ἐκπαιδευτικὴ κίνησις ἐν Ἀδριανουπόλει ἐπὶ Τουρκοκρατίας, ἐν «Θρακικά», τόμ. Α, 1928, σελ. 303. – Πρβλ. Γ. Κωνσταντινίδου, Ὀλίγα περὶ Θρᾴκης, εἰς Παράρτημα Θρακικῶν, τόμ. Γ, σελ. – Κ. Ἀμάντου, Λόγιοι Θρᾷκες, αὐτόθι, σελ. 84 καὶ ἑξῆς. – Τρύφ. Εὐαγγελίδου, Τὰ Σχολεῖα Θρᾴκης ἐπὶ Τουρκοκρατίας, αὐτόθι, σελ. 59 καὶ ἑξῆς. – Κ. Κουρτίδου, Τὰ γράμματα εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ἐπὶ Τουρκοκρατίας (1365-1912), ἐν «Θρακικὰ Ἀρχεῖα», τόμ. VI, 1939-40, σελ. 113 καὶ ἑξῆς).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Τὴν ἵδρυσιν Γυμνασίου ὁ Μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως Δωρόθεος ὁ Πρῶτος ἀνήγγειλε πρὸς τὸν ἐν Βουκουρεστίῳ ἄρχοντα Βαρῶνον Γεώργιον Σακελλαρίου,(1) δι' ἐπιστολῆς του, τῆς ὁποίας τὸ σχετικὸν ἀπόσπασμα, δημοσιευθὲν εἰς τὸν "Λόγιον Ἑρμῆν" τῆς Βιέννης (1919, σελ. 778 καὶ ἑξῆς) ἔχει ὡς ἕπεται:

— "...Ἀναγγέλλω πρὸς τὴν εὐγένειάν της τὴν χαρμόσυνον ἀγγελίαν τῆς ὅσον οὔπω συστάσεως τοῦ ἐνταῦθα εἰς τὴν πατρίδα της Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Γυμνασίου. Ὁμολογῶ δὲ καὶ θέλω διακηρύττει διὰ παντὸς ὅτι ἡ σύστασις αὕτη εἶναι ἔργον καὶ κατόρθωμα τῆς εὐγενείας της. Ἐνθουσιασθέντες οἱ προύχοντες τῆς πόλεως ταύτης ἀπὸ τὴν πρός με πρὸ δυῶ μηνῶν ἐπιστολήν της, αὐτόκλητοι σχεδὸν συνήχθησαν πρὸ δύο μηνῶν εἰς τὴν Μητρόπολιν, καὶ ἀφοῦ ἐθαυμάσθη ὁ λογαριασμὸς τῆς παλαιᾶς Σχολῆς, καὶ ἐψηφίσθη γνώμῃ κοινῇ μεταρρύθμισις αὐτῆς, πρῶτον εὐχαριστήσαμεν τοὺς παλαιοὺς ἐπιτρόπους, ὡς καλῶς καὶ μὲ φιλοπονίαν ἐπιστατήσαντας, μάλιστα τὸν κύριον Νικόλαον [illegible]ιάνου, ἔπειτα ἐψηφίσαμεν τρεῖς νέους ἐπιτρόπους, ὄχι μόνον φιλογενεῖς καὶ φιλομούσους, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὁπάλων

---

(1) Ὁ Γεώργιος Σακελλαρίου ἦτο Ἀδριανουπολίτης, μὲ τοὺς ἀδελφούς του δὲ Χριστόφορον καὶ Κων/τῖνον μεγαλέμποροι ἐν Βουκουρεστίῳ καὶ Βιέννῃ, ἀξιωθέντες νὰ τιμηθοῦν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας μὲ τὸν τίτλον τοῦ Βαρώνου.

Ὁ "Λόγιος Ἑρμῆς" (1819, σελ. 260), διὰ τῶν ἑξῆς ἀναγράφει τὸν "προβιβασμόν" των: — "Ὁ Σεβαστὸς τῆς Αὐστρίας αὐτοκράτωρ, ηὐδόκησεν νὰ προβιβάσῃ εἰς τὴν τοῦ Βαρώνου τάξιν τοὺς διὰ τὰ φιλογενῆ αὐτοῦ φρονήματα γνωστοὺς Κύριον Γεώργιον Σακελλάριον καὶ τοὺς δύο αὐτοῦ ἀδελφοὺς Κυρίους Χριστόφορον καὶ Κωνσταντῖνον τοὺς ἐξ Ἀδριανουπόλεως καὶ ἐν Βουκουρεστίοις ἐμπορευομένους, διὰ τὰς ὁποίας ἔδειξαν κατὰ καιροὺς εἰς τὴν Αὐστριακὴν Μοναρχίαν ἐκδουλεύσεις. Ὁ Ἑρμῆς κηρύττων εἰς τὸ Πανελλήνιον τὴν εἴδησιν ταύτην, ἐλπίζει ν' ἀξιωθῇ νὰ κηρύξῃ τῶν εὐγενῶν Σακελλαρίων πολλὰς γενναίας πράξεις εἰς καλὸν τοῦ Γένους, τοῦ ὁποίου εἶναι καὶ αὐτοὶ μέλη."

« ὀνύχων τῶν Μουσῶν θεραπευτάς. Εἶναι δὲ οἱ Κύριοι Μαργαρί-
« της Βερόνης, Δημήτριος Ζῶτος καὶ Βασίλειος Σωτήριχος.

— « Ἐπροβλήθη τὸ προαποσταλὲν τῇ Εὐγενείᾳ της σχέδιον,
« καὶ τὸ ἀπεδέχθημεν μετ' εὐφημίας ἅπαντες, καὶ ἄρχισεν
« ἤδη νὰ γίνεται ἡ συνδρομὴ τοῦ κοινοῦ, ἥτις φθάνει ἕως σή-
« μερον εἰς γρόσια τρεῖς χιλιάδας, ἐξαιρουμένης τῆς κατ' ἔτος
« προσόδου. Εὐθὺς ἐγράψαμεν εἰς Σμύρνην καὶ Χίον πρὸς εὕ-
« ρεσιν διδασκάλων, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ τὸ δυσκολώτατον μέρος
« τῆς συστάσεως καὶ προκοπῆς τῶν Γυμνασίων. Ἀλλὰ καθὼς
« ἡ Θεία Πρόνοια ἐξοικονόμησε τὸ θεοφιλὲς καὶ σωτήριον τοῦτο
« ἔργον μέχρι τοῦδε, οὕτως ἐλπίζομεν ἀπ' αὐτὴν καὶ τὸν ἀπαρτι-
« σμόν του.

— « Περικλείων ἐνταῦθα τῶν συνδρομητῶν τὴν καταγραφήν(1)
« ἀντιγραφεῖσαν ἀπὸ τὸν ἱερὸν κώδηκα τῆς σχολῆς, περιττὸν νο-
« μίζω νὰ παρακινήσω εἰς συνεισφορὰν τοὺς παρακινήσαντας ἡμᾶς
« ἅπαντας. Εὔχομαι ἐξ ὅλης ψυχῆς πολυχρόνιον τὴν ὑπεράσπισιν
« τῶν Μουσῶν, καὶ ἐξόχως δὲ τοῦ ἀρτισυστάτου ἡμῶν Γυμνασίου. »

Ἐν τῇ 12 Ἰανουαρίου 1819.

Ἐν Χριστῷ εὐχέτης
Ὁ Ἀδριανουπόλεως Δωρόθεος ὁ Πρώϊος.

---

(1) Δυστυχῶς ὁ κατάλογος οὗτος τῶν συνδρομητῶν δὲν ἐδημοσιεύθη, καὶ ἔτσι δὲν γνωρίζομεν οὔτε τὰ ὀνόματα τῶν φιλογενῶν ἐκείνων συνδρομητῶν, οὔτε τὸ συνολικὸν ποσόν, τὸ ὁποῖον ἀσφαλῶς θὰ ἦτο γενναῖον καὶ ἀνάλογον πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἀναληφθέντος ἔργου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ διεύθυνσις τοῦ "Λογίου Ἑρμοῦ", δημοσιεύουσα τὴν ἐπιστολὴν ταύτην τοῦ σοφοῦ ἱεράρχου, συνοδεύει αὐτὴν μὲ τὰ ἑξῆς:

— "Συγχαίρομεν καὶ ἐπαινοῦμεν τοὺς Ἀδριανουπολίτας διὰ τὴν ὁποίαν ἔκαμαν ἀπόφασιν νὰ εἰσάξωσιν εἰς τὴν πατρίδα των τὴν παιδείαν, καὶ νὰ βάλωσιν εἰς πρᾶξιν τὰς περὶ αὐτῆς σοφὰς συμβουλὰς τοιούτων ἀξιολόγων ἀνδρῶν, ὁποῖοι εἶναι ὁ σεβασμιώτατος ἱεράρχης Πρωΐος καὶ ὁ εὐγενέστατος σύμπολίτης Σακελλάριος. Μὲ τὰς ἀνωτέρω συμφωνοῦσι καὶ ἄλλαι πρὸς ἡμᾶς ἐξ Ἀδριανουπόλεως νεώτεραι ἀγγελίαι, κατὰ τὰς ὁποίας οἱ ἀξιέπαινοι Ἀδριανουπολῖται, ζητοῦντες μὲ μέγαλον ἐνθουσιασμὸν νὰ δώσωσι μεγαλητέραν μορφὴν εἰς τὸ σχολεῖον των, συνεισφέρουσιν εἰς αὐτὸ φιλοτίμως, ἕκαστος κατὰ τὰς δυνάμεις του. Εἷς δὲ αὐτῶν(1) ἀφιέρωσε νεωστὶ εἰς τὸ σχολεῖον καὶ Νοσοκομεῖον [illegible] τιμώμενον 24.000 γρόσια. Ἐλπίζομεν ἐνδομύχως νὰ μάθωμεν καὶ νὰ κηρύξωμεν διὰ τοῦ Λ. Ἑρμοῦ τὸ ὄνομα τοῦ φιλογενοῦς τούτου ἀνδρός, [illegible] δὲ καὶ πρὸς ἄλλα ἀξιέπαινα ἔργα τῶν φιλοτίμων Ἀδριανουπολιτῶν."

Εἰς τὴν σχολὴν ταύτην, ἐκτὸς τῶν τακτικῶν διδασκάλων, ἐδίδασκε καὶ ὁ ἴδιος Δωρόθεος ἀνώτερα μαθήματα: λογικὴν καὶ ἠθικὴν κατ᾽ Ἀριστοτέλη, μαθηματικὰ καὶ φυσικὰ κατὰ Νικηφόρον Θεοτόκην καὶ μεταφυσικὴν καὶ θεολογίαν κατὰ Εὐγένιον Βούλγαριν.

Πρὸς ἀνύψωσιν δὲ καὶ μόρφωσιν τοῦ κλήρου, εἰργάσθη πρὸς σύστασιν ἱερατικῆς σχολῆς ἐν Ἀδριανουπόλει, χωρὶς ὅμως νὰ τὸ κατορθώσῃ. Ἐπέτυχεν ὅμως τὴν ἵδρυσιν κοινῶν σχολείων εἰς τὰ προάστεια αὐτῆς: Γιλδερίμ, Κιγίκ καὶ Κιριτζανέ, τῶν ὁποίων οἱ διδάσκαλοι ἐμισθοδοτοῦντο ὑπὸ τῆς Κεντρικῆς Σχολῆς.

(1) Ἂν καὶ δὲν ἀναφέρεται τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου τούτου δωρητοῦ, φαίνεται ὅτι οὗτος ἦτο ὁ ἐκ τῶν πλουσίων καὶ προυχόντων τοῦ τόπου Χατζῆ Βασιλάκης Σταύρου.

Ἐκ γράμματος τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Χρυσάνθου (1707-1731), χρονολογουμένου ἀπό 1 Ἰουνίου 1721 περί τῆς σχολῆς Ἀδριανουπόλεως, πληροφορούμεθα ὅτι διδάσκαλος τῆς σχολῆς ἐκείνης ἐλάμβανεν ὡς ἀμοιβήν 150 γρόσια (800 φράγκα) καταβαλλόμενα ὑπό τοῦ Μητροπολίτου Ἀδριανουπόλεως. Ἐπίσης ὅτι παρεκάλει τούς προύχοντας τῆς πόλεως νά ἀναβιβάσουν τό ποσόν τοῦτο εἰς 250 γρόσια, ἐκ τῶν ὁποίων τά μέν 200 νά λαμβάνῃ ὁ διδάσκαλος, τά δέ 50 νά χρησιμεύουν πρός ἀγοράν βιβλίων διά τούς μαθητάς. Καί πρός παραδειγματισμόν προσέφερεν ἐξ ἰδίων 100 γρόσια πρός οἰκονομικήν ἐνίσχυσιν τοῦ διδασκάλου προσθέτων «νά μή ζητοῦσιν οἱ ἔφοροι φθηνόν διδάσκαλον, ἀλλά καλόν.»(1)

Μέ τήν συνδρομήν τῶν κατοίκων τῆς Ἀδριανουπόλεως, ὁ Δωρόθεος ἀνέκτισε τόν μητροπολιτικόν ναόν καί ἔκτισε καί μητροπολιτικόν μέγαρον, ἐπί τοῦ ὁποίου ἐγράφη τό κατωτέρω ἐπίγραμμα:

Δωρόθεος Πρώϊος λαμπρᾶς ἐκ Χίου
ἱεράρχης, [illegible] κλεινῆς [illegible],
συνδρομαῖσιν τῶν ταύτης οἰκητόρων
τόνδε εὐσήμως ἐνεόχμωσε δόμον,
τῶν γ' αἰωνίως ἄφθιτον εἴη κλέος.

Τό Γυμνάσιον Ἀδριανουπόλεως ἐπεσκέφθη μεταξύ καί ἄλλων καί ὁ γνωστός Γάλλος διπλωμάτης καί φιλόλογος Κόμης Μάρκελλος (1795-1865), ὅστις τάς «Ἀναμνήσεις» του,(2) ἐπαινῶν τόν Δωρόθεον Πρωΐον, ὅτι διηύθυνεν ἐπιτυχῶς τό ἐκπαιδευτικόν σύστημα τῆς ἐπαρχίας του, καί ὅτι ἐπί τῆς ἐποχῆς του ἐδίδασκον τρεῖς καθηγηταί εἰς τό Γυμνάσιον τοῦτο: τήν ἀρχαίαν ἑλληνικήν, γραμματικήν, ποίησιν, ρητορικήν, φιλοσοφίαν, προσθέτει: «Μήπως ὑπάρχει κατά τύχην ἐν τῇ πεπολιτισμένῃ Εὐρώπῃ χώρα ὑπερέχουσα τῆς Ἀδριανουπόλεως;»

(1) Τρύφωνος Εὐαγγελίδου, αὐτόθ., σελ. 61.
(2) Souvenirs de l'Orient, ἔκδ. Βρυξελλῶν, 1840, τόμ. Γ, σελ. 211.

Ὁ ἀοίδιμος Δωρόθεος ὁ Πρώϊος ἐγεννήθη περί τά μέσα τοῦ XVIII αἰῶνος. Χειροτονηθείς διάκονος ἀπῆλθεν εἰς Πίζαν καί Φλωρεντίαν χάριν φιλοσοφικῶν σπουδῶν. Ἐκεῖθεν μεταβάς εἰς Γαλλίαν, ἐγνωρίσθη μετά τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ καί τῶν μεγάλων σοφῶν: Broussais, Laland, Lavoisier καί ἄλλων. Ἐπισκεφθείς τήν Μεγάλην Βρεττανίαν καί τό Βέλγιον, ἐπέστρεψε διά μέσου Οὐγγαρίας, Δακίας, Βουλγαρίας καί Θράκης πλήρης ἐπιστημονικῶν ἐφοδίων καί ἔνθεος ὑπό πατριωτισμόν, εἰς τήν πατρίδα του. Κατ' ἀρχάς ἐδίδαξε τά φυσικομαθηματικά εἰς τήν πατρίδα του (1793-1796). Ἔπειτα ἀποχωρήσας, ἀπῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν μετά τοῦ Κωνσταντίνου Χαντζερῆ, ὅστις ὡς διερμηνεύς τοῦ Ὀθωμανικοῦ στόλου ἐπεσκέπτετο τάς νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους. Ὅταν δέ οὗτος ἀνηγορεύθη ἡγεμών τῆς Βλαχίας, προσελήφθη ὑπ' αὐτοῦ ὡς διδάσκαλος τῶν τέκνων του. Κατά τό 1799-1800 προσεκλήθη νά διευθύνῃ τήν Μεγάλην τοῦ Γένους Σχολήν, ἀλλ' ἀπεποιήθη, δεχθείς βραδύτερον τήν διεύθυνσιν αὐτῆς τό 1803. Ὡς διευθυντής αὐτῆς παρέμεινε μέχρι τοῦ 1807. Μετά ἀποθανόντος τοῦ Μητροπολίτου Φιλαδελφείας [illegible] Ἰωαννικίου, ἐξελέγη Μητροπολίτης (15 Ὀκτωβρίου 1807). Ἐκ Φιλαδελφείας ὅπου ἐποίμανε περί τά ἕξ ἔτη, προήχθη εἰς τήν Μητρόπολιν Ἀδριανουπόλεως τό 1813. Τό 1821 συνοδικός ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὑπέστη κατ' Ἀπρίλιον, ἤ κατ' ἄλλους τόν Ἰούνιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους τήν γνωστήν καί κοινήν τύχην τῶν λοιπῶν ἀρχιερέων.

Ὑπῆρξεν ἐκ τῶν πρώτων μυηθέντων εἰς τήν Φιλικήν Ἑταιρείαν.

Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ ἀνήρ καί τοιοῦτον τό τέλος του.

Καί ὅμως, φαίνεται ὅτι ὑπῆρξε κάποια ἀντίδρασις ἐν Ἀδριανουπόλει κατά τοῦ σεβαστοῦ καί σοφοῦ Ἱεράρχου, καθώς ἐξάγεται ἐκ τινος βιβλίου ἐπιγραφομένου "Κρίτωνος Στοχασμοί", εἰς τό ὁποῖον κατακρίνεται ὡς ἀμελήσας καί ἀδιαφορήσας διά τήν ἐκπαίδευσιν τοῦ ποιμνίου του.(1) Ἀλλ' ἐκ τό ἀνωτέρω πρόλογον Σακελλάριον ἐπιστολῆς, καί ἐκ τοῦ ὅλου βίου του, καταφαίνεται τό ἀστήρικτον τῆς κατ' αὐτοῦ κατηγορίας, ὀφειλομένης ἴσως εἰς προσωπικούς λόγους, οἱ ὁποῖοι δυστυχῶς οὐδέποτε ἔλειψαν κατά τήν μακραίωνα ἱστορίαν τοῦ ἔθνους μας.

Κ. Ἀμάντου, Λόγιοι Θρᾶκες, αὐτόθι, σελ. 194 καί ἑξῆς.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ Θ. ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ, ἰατρός